

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83977,Bukowski-Bronislaw.html>
2022-10-03, 17:36

Bukowski Bronisław

BUKOWSKI Bronisław (6 X 1893, Pręgowo k. Gdańska – 11 V 1965, Gdańsk), inżynier budowlany, twórca polskiej szkoły technologii betonu. Syn Wiktora, rolnika i organisty.

Kształcił się w gimnazjach w Pelpinie (1904–10) i Wejherowie (1910–13), gdzie uzyskał maturę z odznaczeniem. Studia na wydziale inżynierii budowlanej w Technische Hochschule w Gdańsku przerwała mu I wojna światowa, w której uczestniczył jako saper w armii niemieckiej. W 1919–20 ochotniczo walczył w wojnie polsko-bolszewickiej w oddziałach kolejowych WP. W 1922 ukończył studia z odznaczeniem i pracował w polskich prywatnych przedsiębiorstwach budowlanych, najpierw jako kierownik robót, a od 1925 kierownik biura projektowego. Opracował wówczas m.in. projekty dużych obiektów żelbetowych, np. silosu o pojemności 6000 t w cementowni Grodziec k. Będzina oraz szkieletowego gmachu PKO w Warszawie.

Od 1930 prowadził też zajęcia jako starszy asystent w Katedrze Budownictwa Ogólnego na wydziale architektury PW, a od 1933 także własne prywatne laboratorium technologii betonu. W 1936 uzyskał doktorat na podstawie pracy badawczej z dziedziny prognozowania 28-dniowej wytrzymałości betonu. Zajmował się też zagadnieniami związanymi ze zbrojeniem betonu wysokowartościową stałą Istege i siatkami jednolitymi Ledóchowskiego. Przyczynił się do stosowania w Polsce zagranicznych nowości z zakresu żelbetnictwa i technologii betonu, m.in. specjalnych pustaków z wkładkami stalowymi do konstruowania silosów o przekroju kolistym (m.in. w Borku Fałęckim k. Krakowa w 1930). Podczas okupacji należał do ZWZ-AK, w 1942 zorganizował samodzielny referat mazurski. Opracowywał projekty powojennej rozbudowy zakładów przemysłowych dla firm Habermusch i Schiele, Potocki, Dźwig, Solway, pisał podręcznik *Technologia betonu i zapraw* (wydany przez Inst.

Technologii Budowlanej w 1946). W 1943 zaliczył kolokwium habilitacyjne na podziemnej PW, co pozwoliło mu uzyskać oficjalną habilitację już 3 V 1945 i zostać docentem PW 12 IX tego roku. W XI 1945 przeszedł do Politechniki Gdańskiej, w której prowadził badania nad technologią betonu i teorią żelbetu, publikując ponad 70 prac naukowych, m.in. *Budownictwo betonowe* (1963) i opracowując normy budowlane w tej dziedzinie. W 1946 został profesorem nadzwyczajnym, a w 1956 zwyczajnym.

B. zajmował się projektowaniem zapraw i betonów. Uprościł metodę dozowania betonu W. Paszkowskiego, zakładając z góry proporcję piasku do żwiru na podstawie normowych krzywych granicznych lub tzw. punktu piaskowego. Kiedy po wojnie dotarła do Polski nowa teoria żelbetu oparta na stanie granicznym przekroju (metoda odkształceń plastycznych), B. spopularyzował to zagadnienie, porównując kompetentnie jej zalety i wady w zestawieniu z teorią klasyczną (którą uważał za bardziej uniwersalną) i wskazując sposób zreformowania tej ostatniej. Uważał, że w istocie nie ma większych różnic między metodą dopuszczalnych naprężeń, a metodą obciążenia łamiącego (wolał od niego odnoszenie się do odkształceń plastycznych). Uważał, że teoria odkształceń plastycznych nie docenia słabych betonów, a przecenia mocne (w ich przypadku dokładniejsza jest metoda klasyczna). Ostrzegał, że ceną oszczędności może być obniżenie stopnia bezpieczeństwa. Stwierdzał, że przy wyższych naprężeniach odkształcenia rosną szybciej niż naprężenia – gdy dochodzi do momentu łamiącego, granica proporcjonalności jest już przekroczona. Przyjmowanie prostokątnego wykresu naprężeń uważał za uproszczenie idące zbyt daleko i sprzeczne z postulatem ścisłości naukowej. Zdaniem B. przy betonach wysokowartościowych rozkład naprężeń jest zbliżony do trójkąta, zaś niższym markom odpowiada krzywa o charakterze paraboli.

Był silnie związany emocjonalnie z Gdańskiem. Dopiero w obliczu wojny przyjął obywatelstwo polskie. Podczas okupacji stracił całą rodzinę. Interesował się muzyką, grał na fortepianie. Napisał książkę o akustyce. Należał do założycieli Polskiego Związku Inżynierów Budownictwa (1934). Po wojnie był członkiem m.in. Gdańskiego Tow. Naukowego, Komitetu

Inżynierii Lądowej PAN. W XI 1961 zorganizowano mu jubileusz pracy naukowej na Politechnice Gdańskiej. Był odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi (1938) i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1956).

SBTP (R. Czarnota-Bojarski).

M. Czapski: *Z dziejów polskiego wkładu do teorii żelbetu*, [w:] *Inżynierowie polscy w XIX i XX wieku*, t. 2, Polskie Towarzystwo Historii Techniki, Warszawa 1994, S. Kaufman: *Ludzie których znałem*, Gliwice 1985.

Bolesław Orłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)